

Helgi Sallo kõnelused kajakas Unoga

Juba tüdrukuna Valgas elades imetlesin teda mustvalgest telekast, kui ta laulis operetis «Mam'zelle Nitouche». Juba siis lasin lendu soovi temaga kunagi elus päriselt kohtuda. Sellest ajast on palju vett merre voolanud.

Nagu juba sellestki ajast, kui me Helgi Salloga (74) koos 2014. aasta oktoobris ajakirja Tiiu esimese numbri kaaneloo valmis tegime.

Meil pole ammu olnud mahti lobiseda, helistan ma Helgile. Ta vastab ohtes: jah, nii kiire on kogu aeg! Aga selle üle, et kiire on, rõõmustab Helgi nagu laps. Talle meeldib olla liikumises ja tegevuses. Ja mängus. Muusikali «Karlsson katusel» proovid käivad hommikul ja õhtul. Teda on Estonia teatrile tarvis, ta töötab näitejuhi ametikohal. Näitejuht peab alati kohal olema.

Helgi, ma arvan, et meie lugejad ei teagi, mida näitejuht teeb. Mis töö see selline on?

«Muusikateatris on tavaliselt kaks-kolm koosseisu osalisi, see tähendab, et ühte rolli mängib mitu inimest. Lavastaja teeb tööd ühe koosseisuga, enamasti nendega, kes kiiremini järele tulevad, tema kujutlust taipavad ja realiseerida suudavad. Teised koosseisud jäävad oma järke ootama, nendega tegeleb näitejuht eraldi.»

Helgi töö Estonias ongi lavastaja mõtted, soovid ja kontseptsioon ära tabada ning näitlejatele selgeks teha: «Siis me teeme proovi ja vaatame, kas kõik tuleb usutavalt välja.»

See on väga huvitav töö. Üks kuulsaid Helgi eelkäijaid Estonia näitejuhi ametis, Ants Lauter, on õpetanud, et igal sõnal on kaal ja hind. «Sageli on sõnad hoopis mõtete varjamiseks, mitte väljendamiseks. Ka muusika on nagu draamatekst. Noodid ei ole heliloojal lihtsalt niisama ritta pandud, need on ka justkui sõnad ja minu töö on nende taga olevad mõtted lahti harutada. Miks on pausid? Miks on eri tempod?»

ANNE VEESAAR
portreerib

Esimene Tiiu ilmus 2011. aasta oktoobris.

Helgi kohus on ka repertuaaris jooksvaid etendusi vaadata ja artistidele märkusi teha, kui midagi on paigast nihkunud: «Kui tarvis, teen enne etendust proovisaalis märkusi ja võtame mõne koha läbi.»

Helgi Sallota ei tuleks midagi välja!

Tegelikult on tal hea meel, et mitme kolleegiga on tekkinud nii usalduslikud töösuhetud, et nad ise tahavad temaga oma rolle ja stseene läbi arutada. Kui kusagil on lavale tulemas mõni uus etendus, ➔

TRÜKIMEEDIA

Tiiu

Nr.: 01.11.2015

Tiraaž: <NULL>

Meedius

Pressiteadete edastamine

Meediamonitooring

Meediaanalüüsid

Pressiteadete edastamine

Meediamonitooring

Meediaanalüüsid

siis ka need näitlejad, kes asjasse ei puutu, arutavad seda omavahel. Ikka ju tahad kuulda kõlakaid, et kuidas proovid lähivad, mis sellest välja võiks tulla ja nii.

Kui Estonias toodi möödunud aasta lõpul lavale «Savoy balli», kohtasin ma Rakvere teatris «Kaheksas armastavas naises» mängides Märt Avandit, kes oli seal tol õhtul samuti külalishäälne lavastuses «Leping». Kuna Märt teeb «Savoys» Mustafad, siis küsisin temalt, kuidas on. Märt vastas, et ilma Helgi Sallo abita ei tuleks sellest asjast midagi välja.

Niisugune tähtis töö on Helgil nüüd Estonia teatris.

Paar päeva pärast jutuaajamist kohtasin Helgit «Õnne 13» võttel ja rääkisin kuuldu talle edasi. Helgi vaid kallistas mind ja rohkem me sellest ei rääkinud.

Meil õnnestub Helgiga ikkagi üks hilisõhtu kokku leppida, mis sobib talle minu külaskäiguks. Helgi on ilusasti riides, ehted küljes ja lõhnaõlipilv ümber.

Küsin, kas minu auks, aga tema hakkab naerma ja vastab, et tuli just töölt ega viitsinud riideid vahetada.

Direktor Mäe ei lase pensionile

Helgil on alati ehted küljes, vähemalt kõrvarõngad kindlasti, isegi kui muud pole. Ja hõbesõrmused. Tema ehtel on tähendused. Nüüd on ka minul ühtedel kõrvarõngastel tähendus, neil, mille Helgi kinkis mulle «Head ööd, ema» etenduse mälestuseks. Need on hõberahad, ma kannan neid setu rõivastega.

Küsin, kas ta on väsinud, kuna pikk tööpäev on seljataga.

Ta ütleb, et on, aga ei kujuta ka ette, et seda tööd ei teeks. «Olen mitu korda peadirektor Aivar Mäe juures käinud ja hakanud pensionile minekust rääkima, aga tema ei tee kuulmagi. Teisest küljest, mida ma siin kodus ikka teeksin. Lapsed elavad oma elu ja mina ennast sinna ei sega. Aeda mul pole, koduloomi ka mitte.»

Helgi, ütlen talle, veel vähemalt kümme aastat ei pea sa pensionile jäämise peale isegi mitte mõtlema. Vaata Ita Everit!

«Jah, kui ma teda vaatan, siis ma tõesti ei mõtle sellele. Meil ongi vanusevahe kümme aastat.»

Enne murureha, siis suvekodu

Kuna me oleme Helgiga tõepoolest oma sada korda koos etendustele ja sealt tagasi sõitnud, siis olen jälile saanud tema unistusele maakodust.

Tean, et ta soris mitu aastat kinnisvaraportalides, sest ta kandis siis mulle ette, mis suvemajad ja maakodud Eesti eri paikades mis hinnaga müügis on. Viimati kinkisin ma talle sünnipäevaks murureha, sest legend räägib, et raudteerööpad tuleb liht-

salt maha panna, küll siis hakkab rong ka käima. Või no et kui juba murureha on, küll siis tuleb muru ka, mida riisuda. Ja sel suvel tuligi!

Olin parajasti oma maakodus Lõuna-Eestis, kui Helgi helistas ja teatas, et tütar Liina on ostnud imeilise talukoha, ainult et pärapõrgusse. Siis selgus, et pärapõrgu asub üsna minu maakodu lähedal. Hakkasin vastu vaidlema, et väikeses Eestis ei saa ükski koht olla pärapõrgus.

Helgi ainult naeris ja teatas, et mururehagi on juba tal kohale viidud. Igatahes möllas ta tänavu suvel seal päris kõvasti, kitkus täitsa

❶ Maailma suurimate kaubandustänavate ristumisteel Times Square'il New Yorgis. ❷ Anne ja Helgi New Yorgis — 2013. aastal olid Maailma Kaubanduskeskuse taastamistööd veel pooleli. ❸ Washingtonis võõrustas Annet ja Helgit ka praegune välisminister Marina Kaljurand, kes oli tollal Eesti suursaadik Ameerika Ühendriikides. ❹ Helgi viimane osatäitmine oli komöödiateatri «Kvartetis»: Hans Miilberg (vasakult), Helgi, Katrin Karisma ja Ago-Endrik Kerge.

➊ Helgi, Johannes ja Liina ülemöödunud suvel Pedassaares suvitamas. Seina najal on jalgratas, millega Helgi sõidab poodi ja igale poole mujale, kuhu aga vaja. ➋ Helgi kitkus oma kätega pojengipöösad umbro hupuhmaste seest välja. Juunis õitsesid need juba täies ilus. ➌ Liina ostetud suvekodu kivitrepp oli murumätaste alla ära kadunud. Enamiku kraapis Helgi välja, kuid arvab, et neid astmeid on seal rohu all veel.

puhtaks pojengipöösaste ümbruse ja kaevas kivitrepi murukamara alt välja. «Parem käsi annab praegugi tunda,» ütleb Helgi. Igatahes on see koht, kus pere saab koos olla.

Ka naabrid on seal abivalmis: «Ma olin väga imestunud, kui nägin, et väimees Anders oskab vikatit kasutada. Niitis enne suure platši ära, kui naabrimees appi jõudis tötata.»

Igal suvel on Helgile oluline kaks asja ära teha: tütre tütar Retiga reisimas käia ja paar nädalat Pedassaares ennast laadida. Retil on küll juba oma elu, aga suvine sõit vanemaga on kindel värk.

Ainult tol 2013. aasta suvel, kui käisime Helgiga Ameerika tuuril, jäi puhkuseks ära, sest see oli ikka tõesti väsitav. Pedassaarega on aga läinud nii, et see teatrilidule kuulunud maja sai uue omaniku, aga toredad naabrid lubavad proua Sallol ja tema jalgrattal ikka mõne nädala oma majakeses veeta. Vaikus ja mets on need, mis Helgil taastuda aitavad.

Vana Baskini etenduselt New Yorki

Aga see meie ühine Ameerika reis oli ikka äge küll.

Käisime seal aprilli keskel, kui meie teatrid mängisid veel hoogsalt oma repertuaari ja Helgi tuli öösel lennujaama otse Vana Baskini teatri etenduselt Tartust.

Helgi helistas ja teatas, et tütar Liina on ostnud imelise talukoha, ainult et pärapõrgusse.

Imestasin juba siis tema vastu-pidavust, aga mööda New Yorki traavides kasvas imestus veelgi. Teadsin, et tema põlvkõigusest polnud kuigi palju aega möödas. Operatsioon küll õnnestus ja taastumine samuti, aga ikkagi!

Vähe sellest, et oma etenduste mängimiseks tuli meil kohaneda nii New Yorgi Eesti Majas kui ka Washingtoni Eesti saatkonnas, tahtsime võimalikult palju näha ja kogeda. Vaatasime laval päris Tom Hanksi etenduses «Lucky Guy» («Õnnega koos») ja ronisime Rockefelleri keskuse katusele.

Puhkamisele eriti aega ei raisanud, sest New York ei maga kunagi ja ega meiegi sinna tukkuma läinud. Sõppasime ikka ka, naersime vahel ohjeldamatult ja üllatusime maailma imelisuse üle.

Helgi on suurepärase orienteeruja. Mina küll ei teadnud keset Central Parki, kuhu poole nüüd minema hakata, ega julgenud seda tunnistada ka. Mõtlesin, las Helgi hakab ees liikuma, eks siis näis, kas ta teab teed.

Muidugi teadis.

Mida kõike on mul õnnestunud koos temaga koos kogeda.

Sel sügisõhtul Helgi mugavas kodus istudes mõtlen, et elu ongi just täpselt nii imeline, milliseks me selle suudame unistada.

Helgil on elus tulnud mängida tegelaskujusid, kelle hing on piiritu ja kelle jõud seisneb jõu tagasihoidmises.

Näiteks «Mees La Manchast» Aldonza ja «Cabaret» Sally. «Nendes rollides tuli laulda *pianot* nii, et lühtrid värisesid,» meenutab Helgi. «Aga tõeline kingitus on oli mulle «Head ööd, ema». Dramaturgiast oleneb palju ja «Ema» tekst ajas mu hamba verele hea näidendi ja hea rolli suhtes.» Mängisime seda näidendit neljal suvel kahekesi koos Hüüru mõisas.

Hüüru mõisa psühhoterroristid

«Mäletad, Anne, kuidas me alati pärast etendust Hüüru mõisa tuled ära kustutasime ja aknast vahtisime, mis seisis publik etenduselt ära läks. Kui keegi nuttis ohjeldamatult, siis meie rõõmustasime selle üle, et ära tegime! Me olime ju psühhoterroristid.»

Olime plaaninud teha kümme etendust, aga juba esimesel suvel sai kümnest üle kahekümne ja lõpuks nelja suve ning Ameerika gastrolliga kokku sada etendust. Sinna tõmbasime kriipsu ja lõpetasime. Kusagile peab ju selle kriipsu tõmbama.

Kõige suuremaks ehmatuseks meile mõlemale sai viimane etendus, kui publik ei plaksutanud. Kõik

tõusid püsti ja seisid. Haudvaikselt. Ei tea, kui kaua nad niimoodi seisnud oleksid, kui Helgi poleks teatanud: «Ma olen seda oodanud ja lootnud ja nüüd, viimasel etendusel, see juhtus. Vaikus, see on suurim tänu ja tunnustus!»

Sisimas pole me kumbki oma rolli maha kriipsutanud ja mine tea, ehk tuleme mõne aja pärast selle loo juurde veel tagasi...

Helgil saab tuleval suvel 75 aastat siin ilmas rännatud ja seda oleks äge tähistada milligagi, mis on talle väga oluline. Ja ma tean, et «Ema» on. No vaatame veel seda asja!

Helgi, kuidas sa kriitikasse suhtud?

Helgi vastab, et igal õhtul sünnib just nii mitu erinevat etendust, kui mitu inimest on saalis. «Varem ma lugesin kõike ja põdesin kohutavalt, kui minu kohta midagi öeldi, aga siis sain aru, et see tegelikult segab. Kõigile ei saa meeldida ja järjest sagedamini pole kriitika konstruktiivne.»

Ja need netikommentaatorid!

Kord oli ta Estonias ooperit vaatamas ja nägi, et saalis istus kriitik, keda ta teab nägupidi. «Lõputseenis tekkisid peaosatäitjal niivõrd kummalised häälevärvid, et mul tuli seda kuuldes kanaanahk ihule. Ta hääli oli üleelamistest ja janust kähe. See oli vapustavalt tõene! Pärast loen sama kriitiku arvamust, et peosalisel väsis hääli ära. Me olime ühel ja samal etendusel, kuidas üldse saab nii juhmilt kirjutada?»

Ja need netikommentaatorid! Alles üks päev luges Helgi mingi artikli kommentaariumist, et keegi oli käinud Hüürus etendust vaatamas ja arvas selle kohta, et ega seal muud polnudki kui Alma ja Mare. «Kujutad ette, me näeme sellist vaeva, mängime ennast ribadeks ja siis keegi lihtsalt plähmib ega suvatsegi muud näha!»

Helgi, kas sa tahad veel ka ise mängida?

«Väga tahan! Ilma selleta ma ei oska elada. Muidu hakkab elus mängima, aga see ei kõlba kuskile. Aga unistada pole ka mõtet, sest kõik, mis veel tuleb, tuleb puhta boonusena.»

Helgile meeldib materjalis puurida ja leida vastuseid küsimustele. «Mul tulevad enne uinumist enda arvates geniaalsed mõtted. Mul on voodipäitsis klade, kirjutan need kohe üles, muidu hommikul ei mäleta midagi. Vahel ongi need mõtted geniaalsed! Siis saan neid kohe proovis katsetada.»

Vana Baskini teatri «Vii-mase sigari» esietenduse peol ütelnud Soome lavastaja Lasse Lindeman Helgile,

SEE VÕI TOO?

Mind pole presidendi vastuvõtule tegelikult kutsutud ka

Kas pühapäevane pikk uinak või kiire hommikuvõimlemine?

Pikk uinak on alati mõnus asi, sõltumata nädalapäevast. Artistidel polegi nädalapäevi.

Laupäev laste ja lastelastega või nädalavahetus iseendale?

Kuna elan üksi, siis iseenda seltsi jagub mul iga päev piisavalt. Kui lapselapsed vaid tahavad, olen kindlasti nende päralt.

Vein või konjak?

Parem juba pits viina.

Kas juubel pika laua ja ohtrate külalistega või väike tähistamine pere seltsis?

Ei, oma juubelitest ei taha ma midagi kuulda! Pere on väike ja armas, nii et kõik tähtsamad üritused tuleb ikka pere seltsis pidada.

Kas heegeldamine või kudumine?

Mõlemad! Heegeldan ja koon ja ka õmblen vahelduva eduga. Mõni asi jääb pooleli ja vedelema, ootab nii-kausa, kuni koid sisse tulevad.

Liha või kala?

Kala. Ei, liha ikka ka, kuna inimesel on lõikehambad.

Villane kampsun või Chaneli kostüüm?

Vastavalt olukorrale. Presidendi vastuvõtule ju villase kampsuniga ei lähe. Ega mind pole tegelikult sinna kutsutud ka.

Meigiga või ilma?

Huulepulga ja puudritoosi kõrvale on tulnud täitepulk — see, millega kortse täidetakse — ja ripsmetušš.

Ooper või seebiooper?

Ooperit ma armastan.

ETV või Kanal 2?

ETV

Ansip või Savisaar?

Sallo vaikib.

Stockmann või Säästumarket?

Marientali Selver.

Arvo Pärt või Tanel Padar?

Mõlemad.

et ta ei olegi veel sellist näitlejat näinud, kes loeb tekstist välja ka seda, mida seal polegi. Aga näitlejana sõltub ta üldiselt väga lavastajast. «Ma allun lavastajale, ma vajan teda,» ütleb ta.

Kas sul on praegugi uut materjali laual?

«Oi, sellega on väga naljakas lugu. Komöödiateatrist anti tekst, aga et mul endal printerit pole, saatsin selle edasi sõbranna mehele. Aga olin mingit vale nuppu puudutanud ja sinna hakkas minema kogu minu postkasti sisu. See oleks võtnud ikka mitu päeva.»

Nagu Ülu, kes tahtis «Õnne 13» kogu interneti välja printida! Õnneks sai sõbranna jaole ja palus Helgil protsessi peatada.

Selle jutu peale naerame kõva kõhutäie.

Ja kevadel hakkab lavastaja Georg Malvius Estonias taas «Viuldajat katusel» tegema. Helgil on kosjamoor Jente roll.

Kui suudab Hanks, suudab ka Helgi

Tööplaan Estonia seinal pani ta aga esialgu lausa oigama. «Mängime seda terve suve, vahel kaks korda päevas. Aga siis mõtlesin kohe Broadwayle ja Tom Hanksile, kuidas tema suutis. Ta ei hoidnud ennast tagasi, mängis täie jõu ja absoluutse kohalolekuga. Ja me vaatasime tookord päevast etendust, aga õhtul tuli tal seda uuesti teha.»

Helgi, kuidas su tervis vastu peab? Mu küsimus on tobe, sest olen teda näinud

mängimas kõrge vererõhu, palaviku ja ka rämeda nohuga. Tema ütleb siis ikka, et näitlejat ravib ainult lava.

«Selg on viimasel ajal tunda andnud, aga selle põhjus on need pikad sõidud mööda Eestimaad komöödiateatri «Kvartetiga». Loksuda väikese auto tagaistmel tunde ühes asendis – kusagile peab see ju mõjuma.»

- ❶ Tänavu kevadel lõpetas tütre tütar Reti Tartu ülikooli romaani keelte alal ja sai bakalaureuse kraadi: Helgi väimees Anders, koer Lumi, Reti teine vanaema Siina, Helgi tütrepoeg Johannes, Helgi ise, tütar Liina, Reti ja tema peigmees Kulno.
- ❷ Retiga Portugalis Aveiros traditsioonilisel igasuvisel reisil.
- ❸ Külaline koduaknal, kajakas Uno.

Kas sa «Näosaates» osalevale tütrele Liina Vahtrikule kaasa elad?

«Oh, ma alati nii hirmsasti närveerin! Esimeses saates oli ta oma Nana Mouskouriga ju alles eelviimane, ma ei jõudnud enam oodata. Reklaamipausid olid juba täitsa talumatud. Lõpuks, kui laul pihta hakkas, kukkusin ulguma ja nutsin loo lõpuni. Ega ma läbi pisarate midagi suurt ei näinud. Kui maha rahunesin, vaatasin arvetist uuesti.»

Ta peab laulma! Ta peab mängima!

Helgi leiab, et tütar on väga andekas. «Ta peab laulma! Ta peab mängima! Aga ta ise võtab elu rahulikult. Tal on armas koer Lumi, kellega käib kolm korda päevas metsas jalutamas ja on kaalust kõvasti alla võtnud. Ise ütleb, et ei tea, kas seda jalutamist on tarvis koerale või temale endale.»

Ühel õhtupoolikul lendab Helgi koduaknale kajakas. Vaatab sisse. Ei lähe ära. Helgi hakkab temaga rääkima, küsib, kas sa oled Uno. Siis võtab Helgi oma fotoaparaadi ja teeb kajakast pildi.

Lind ei lähe ikka ära ja vaatab aknast sisse nii kaua, kuni Helgi talle ütleb: mine nüüd, ma pean hakkama tööle minema. Siis lendab Uno minema.

Kas sa ikka veel räägid oma elu armastuse Unoga, küsin seepeale Helgilt.

Helgi vaikib.